

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ – ПРОБЛЕМА ХХІ СТ.

Беркита Ю. А., Беркита З. Є.

Тернопільська класична гімназія

Торгівля людьми – одна із найбільш актуальних проблем сучасності. Жертвами сучасних форм рабства в усьому світі щорічно стають мільйони людей. Окрім економічних причин, які змушують шукати роботу за кордон або в різних регіонах своєї країни, важливими факторами, що сприяють торгівлі людьми, є відсутність достовірної інформації про можливості працевлаштування, незнання своїх прав.

Торгівля людьми є глобальним злочинним бізнесом, сучасною формою рабства, що грубо порушує права людини. Ця діяльність є найшвидше зростаючою кримінальною діяльністю у світі. Стрімкий розвиток злочинних технологій пов'язаних з торгівлею людьми, зміна суспільного життя вимагають нових підходів до шляхів боротьби та попередження даного явища.

Метою статті є з'ясувати сутність торгівлі людьми, дослідити та охарактеризувати різновиди торгівлі людьми, зокрема: торгівлю жінками, дітьми та правопорушення пов'язані з трансплантацією органів та інших анатомічних матеріалів людини, з'ясувати сучасний стан законодавства щодо попередження та боротьби із торгівлею людьми та сформулювати власні пропозиції боротьби та попередження цього явища.

У статті 149 Кримінального кодексу України зазначено, що торгівля людьми – це продаж, інша оплатна передача людини, або здійснення стосовно неї будь-якої іншої незаконної угоди, пов'язаної із законним чи незаконним переміщенням її за згодою, або без згоди через державний кордон України для подальшого продажу чи передачі іншій особі (особам) з метою сексуальної експлуатації, використання у порнобізнесі, втягнення у злочинну діяльність, залучення в боргову кабалу, усиновлення (удочеріння) в комерційних цілях, використання у збройних конфліктах, експлуатації її праці [1]. Проте, у цьому визначенні не криміналізовано купівлю людини, що призводить до певних труднощів у правовій діяльності під час кваліфікації дії

злочинців, наявність яких значно утруднює можливість доведення вини торговців людьми, і відсутність у нормі певних кваліфікуючих ознак, (зокрема, обману), що підвищують суспільну небезпеку злочину [3, 7-8].

Аналіз літератури [1; 2; 4] дозволяє стверджувати, що **торгівля людьми** – це сукупність певних ознак, таких як: вербування; переховування; передача, перевезення людини; продаж; усиновлення (удочеріння) у комерційних цілях; використання в порнобізнесі; використання у військових конфліктах; залучення до злочинної діяльності; незаконна трансплантація чи насильницьке донорство; примус до заняття проституцією; рабство і ситуації, подібні до рабства; примусова праця; залучення в боргову кабалу; використання шантажу, погроз, насильства.

Загострення проблеми торгівлі людьми в Україні зумовлене низкою соціально-економічних, правових та організаційних **чинників**, а саме: економічна криза, низька заробітна плата, нестача робочих місць, активізація діяльності міжнародних злочинних угруповань, корумпованість представників різних гілок влади [4].

Аналіз статистичних даних стосовно трудової міграції українців дозволяє стверджувати, що кількість постраждалих з року в рік збільшується.

Аналіз літератури [2; 4] дозволяє виокремити *зовнішні* та *внутрішні* чинники окресленої проблеми. Зокрема, до *внутрішніх чинників* належать: соціальна нерівність та низький рівень життя населення; насильство в сім'ї та інші прояви гендерної нерівності; девіантна поведінка членів сім'ї (вживання алкоголю, наркотичних речовин тощо); викривлення моральних цінностей та відсутність духовних принципів певної частини населення; привабливість кращого життя за кордоном та погана обізнаність громадян України щодо можливостей працевлаштування і перебування за кордоном та їх наслідки тощо. До *зовнішніх чинників* торгівлі людьми належать наступні: спрощення можливостей для подорожування; лояльність законодавства до заняття проституцією у багатьох країнах світу; попит на низькооплачувану працю та комерційну сексуальну експлуатацію, особливо дітей; попит на працю в галузях, де

основна частина населення не бажає працювати через низку причин, зокрема небезпечні умови праці тощо.

Враховуючи фактори, що сприяють виникненню торгівлі людьми і його розвитку, запропоновано низку теоретичних та практичних пропозицій, які, можливо, б зменшили темпи поширення торгівлі людьми та допомогли жертвам цього явища в Україні. До цих пропозицій відносяться:

- реальні способи забезпечення населення роботою;
- введення, після загальної освіти, обов'язковою освіту у професійно-технічних закладах, після закінчення яких, випускників влаштовуватимуть на роботу;
- впровадження у навчальні заклади країни предмету, на якому би вивчалися методи вербування торговців людьми, наслідки такої торгівлі, роботу служб до яких можна звернутися в разі підозри, або вчинення злочину пов'язаного із торгівлею людьми;
- проведення волонтерами зборів, семінарів, конференцій для громадськості на тему работоргівлі із залученням жертв торгівлі людьми;
- встановлення камер відео спостереження в операційних та родильних залах лікарень;
- створення служб, що вестимуть контроль за умовами життя і праці українських громадян за кордоном;
- створення центрів фізичної, юридичної і психологічної допомоги жертвам работоргівлі;
- активізація роботи засобів масової інформації на тему торгівлі людьми (соціальна реклама, «гарячі» телефонні лінії);
- прийняття закону «Про торгівлю людьми» з метою юридичного захисту прав потерпілих.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III //www.rada.gov.ua
2. Короткіх Л.В. Протидія торгівлі людьми //www.snu.edu.ua/docs/curators/metod_torg.doc.
3. Лизогуб Я.Г. Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми або іншу незаконну угоду щодо передачі людини: монографія. Луганськ: АВС, 2003. 204 с.
4. Медведько О. Україна посилює заходи з протидії торгівлі людьми / О. Медведько // Вісник прокуратури. 2007. № 8. С. 3–9.